

BISERIC'A SI SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana : Duminec'a.

Pretulu abonamentului :	Pretulu insertiunilor :	Correspondintiele sè se adreseze Redactiunei dela „BISERIC'A SI SCOL'A“ in Aradu, la institutul pedagogicu-teologicu, era banii la secretariatulu consistoriului romanu ortodoxu din Aradu.
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Retiparirea cartiloru bisericesci cu litere latine.

Inca in anulu 1877 am accentuat intr'unu articlu publicatu in colónele acestei foi *) necesitatea urgenta a retiparirii cartiloru bisericesci cu litere latine, esprimandu dorinti'a universală, cá la acésta ocaziune sè-se scota din cartile bisericesci incât numai va fi posibilu unele cuvinte streine de limb'a nóstra, si a se inlocui prin cuvinte romanesci corespundietorie.

Acum, santulu Sinodu alu Romaniei, factorulu chiamatu in prim'a linia a lucrá in acésta privintia, si-a luat asupra-si acestu opu mare, si astfelu acésta dorintia universală a tuturor Romaniloru este aprópe de realizare, este aprópe de a se preface in fapta.

Opu acest'a intereséza de o potriua pre toti romanii. In urmare toti avemu dreptulu si detorinti'a a ne pronuncia asupra lui. De aceea in cele ce urméza ne permitemu si noi a ne espune vederile nóstre in acésta cestiune mare.

Unu meritu nedisputaveru alu cartiloru bisericesci, de cari ne amu folositu pana acum, a fost, ca ele au sustienutu unitatea limbei in tóte partile locuite de romani, si limb'a, in carea au fost scrise, a fost o limba intielésă de totu sufletulu romanu. Aceste doue recerintie trebuie se le intrunésca neconditionatu si cartile bisericesci revedite. Acést'a este dăra ceea ce dorimu noi, acest'a este credemu o dorintia a tuturor.

Dela tiparirea cartiloru nóstre bisericesci cu litere cirile limb'a romana a inaintatu multu. Pre de alta parte inse nu se póte negá, se observa astadi in limb'a nóstra doue directiuni gresite, si anume: pe de o parte o tendentia nesatiósa de a latinisá limb'a, ér pre de alt'a

unu doru fara margini de a adoptá in limba totu feliulu de provincialisme si totu feliulu de cuvinte barbare, cari din intemplantare s'au strecuratu prin contactulu cu streini in vre o parte locuita de romani.

Chiar acésta impregiurare ingreuiéza preste mesura opulu retiparirii cartiloru bisericesci. Fiacare din aceste doue directiuni si-are reprezentantii sei, si asia fiacare va voi, cá directiunea lui se triumfeze, si se-se adopteze in cartile bisericesci.

Acést'a inse nu ne ar conduce nici decát la scopu, pentruca latinisandu limb'a, o am face poporulu, pentru care este menita nentielésă, ér adoptandu cuvinte streine acolo, unde avemu termini corespundietri romanesci, am introduce cuvinte, cari n'au locu in limb'a nóstra. Limb'a, in care se se tiparésca cartile bisericesci trebuie se fia neconditionatu o limba curata romanésca. Numai in casulu acest'a vomu face prin retiparire si indreptare unu adevveratu servitiu poporulu si limbei sale.

De aceea este de doritu, cá in comissiunea, ce se va insarciná cu revisiunea cartiloru bisericesci sè-se aléga barbati, cari pe langa cunoscenti'a limbeleru origiunale, din cari s'au tradusu cartile bisericesci se fia recunoscuti, ca scriu in limb'a cea mai curata romanésca, pentruca numai in casulu acest'a voru poté servi nouele carti bisericesci de indreptariu si cinosura pentru intréga romanimea.

Sinodulu Romaniei are de buna séma in sinulu seu barbati, cari cu ocaziunea retiparirii se póta representá in comissiune punctulu de vedere decidiatoriu, caracterulu religiosu, ér pentru partea filologica-limbistica credemu, cá-i va dá si academi'a de sciintie diñ Bucuresci sucursulu necesariu, si ivindu-se necesitatea se voru angagiá de siguru la acestu opu mare si barbati de litere de dincóce de Carpati.

* Vedi „Biserica si Scol'a“ Nr. 14. 1878.

În orice casu reviziunea ce se va face cu binecuvântarea sântului sinodu alu Romaniei este în prim'a linia chiamata a dá directiunea în tóte partile, pentruca numai sântulu sinodu alu Romaniei póte dispune de medilócele necesarie pentru unu astfeliu de opu mare. Apoi noi cei de dincóce de munti trebuie se ne grupamu în ceea ce privesce limb'a si literatur'a în giurulu fratiloru nostri de dincolo, cari traindu în alte conditiuni, — au potutu face în acésta privintia mai mari progrese decât noi. Cu alte cuvinte trebuie se ne invetiamu a recunósce unu centru literariu, carele nu póte fi aici la noi, ci numai dincolo.

Ce privesce respandirea apoi ar fi de dorigu, cá sântulu sinodu alu Romaniei, carele în casulu de facia de siguru va avé la dispositiune ajutoriulu statuii romanu, se aduca în privintia acést'a unu micu sacrificiu, si adeca se puna la dispositiune manuscriptulu îndreptatu bisericeloru romane din tóte partile.

La din contra dandu manuscriptulu vre unui editoru séu librariu din Romani'a, pe noi cei de dincóce de Carparti, ne aduce în acea trista positiune, cá nici se nu ni le potemu cumperá, dar nici se le potemu noi însine tipari.

Cartile, cari aparu în Romani'a sunt de regula scumpe, si apoi cine le cumpera, de buna séma a facutu acea trista esperiéntia, ca procurarea loru este împreunata cu mari greutati. De aceste greutati vomu fi feriti numai în casulu, cand cartile revedite se voru poté tipari si aici la noi, unde mai fiacare eparchia si-are tipografi'a propria, în care se potu tipari mai eftinu, nefiindu cascigulu materialu scopulu tipografieloru, ci mai multu respandirea de carti eftine.

Acestea sunt dorintiele romaniloru din partile nóstre. Aeeste amu dori se fia considerate în acésta întreprindere mare.

Plato si principiile lui pedagogice.

Plato este celu dantaiu barbatu, carele a tractatu pedagogi'a ca sciintia. Sunt mari defectele principiiloru sale pedagogice. Elu privesce pre de o parte pedagogi'a cá o parte a politiceii, pre de alt'a stabibilese nesce principii pedagogice nerealisabile. Cu tóte aceste principiile lui au o mare valóre istorica, si astfeliu merita a ne ocupá de ele.

Plato s'a nascutu în Aten'a la anulu 449. a. Chr. Ajunsu în etate de 20 de ani a intratu în scól'a lui Socrate, unde petrecu pana la mórtea

acestui'a, ocupandu-sé cu mare predilectiune cu studiulu filosofiei. Dupa mórtea lui Socrate a întreprinsu mai multe calatorii cu scopu, cá se-si înmultiesca cerculu cunosciintiloru. În etate de 40 de ani se întórse în Aten'a. Aci aduná în giurulu seu mai multi teneri, cu care petrecea în cea mai mare intimitate, initiandu-i în filosofia si în sciintiele de statu. Astfeliu retrasu dela viétii publica petrecu Plato pana în anulu 81 alu vietii sale, cand murí la 348 a. Chr.

Educatiunea o privesce Plato de afacerea cea mai importanta a omului. Cand se cresce tenerimea bine, atunci ea póte prestá usioru greutatile vietii. Cand s'a deprinsu cineva de micu a-si indeplini detorintiele, va remané astfeliu în totu decursulu vietii. De aceea trebuie se avemu o deosebita privire, cá prunciloru se li se dea ingrigirile necesarie inca dela inceputulu vietii. Inca dela nascere se ingrigimu de desvoltarea corpului, ér mai apoi paralelu cu acést'a se ingrigimu de desvoltarea spiritului. În cei trei ani dantai mam'a are se ingrigiesca de desvoltarea corpului, se nu neglige miscarea în aeru liberu, carea lu-intaresce, ér cu privire la desvoltarea spiritului, se feresca pruncii de durere, superare si de orice lucruri, prin cari s'ar poté speriiá, cu scopu cá se remana totdeuna veseli si bine dispusi.

Cu incepere dela anulu alu treilea se li se permita prunciloru unele jocuri, cari si le inventéza ei însisi, si cari sunt acomodate etátii. Jocurile au de altcum avantagiulu, ca prin ele se da prunciloru o anumita directiune facia de chiamarea loru viitória. Din jocuri potemu vedé mai cu inlesnire dispositiunile prunciloru pentru un'a séu alta chiamare a vietii. Totu prin jocuri potemu se damu prunciloru unele desteritati necesarie pentru viétia. Infine prin jocuri potemu influentiá asupra desvoltării caracterului, daca vomu avé în vedere, cá pruncii se remana pe langa unele si aceleasi jocuri, si se observeze cu strictetia regulele jocului. Din prunci cu regula la jocu devinu barbati cu buna renduiéla în viétia. De aceea se nu se concéda prunciloru a schimbá desu jocurile, pentruca în casulu acést'a se nasce în ei unu doru nesatiosu dupa lucruri noue, si unu despretiu facia de lucrurile vechi. Inca din timpulu acést'a se desvoltamu în prunci semtiulu esteticu, si se ingrigimu de cultur'a morala. Pentru desvoltarea semtiului esteticu vomu poté lucrá prin istorióre alese, în cari se le damu cu deosebire idei chiare despre Ddieu. Educatiunea morala se baséza în etatea acést'a cu deosebire pre autoritatea, respective pre superioritatea intelectuala si morala a invetiatoriului. Pedéps'a corporala este permisa numai în casuri, cand nu se stiméza cei mai betrani, si cand

pruncii calca vre un'a din legile educatiunei. Sentiulu de onóre si de rusine se se desvólte in elevi cât se pôte mai din vreme. Parintii se nu caute a lasá prunciloru loru gamedii de bani, ci se caute se planteze afundu in inimile loru sentiulu de rusine si dorulu dupa virtute. Deosebita atentiune merita pruncii, care se distingu prin talentu si frumsetia, pentruca acesti'a se potu stricá mai usioru prin o crescere rea.

Cu anulu alu sieselea se despartu pruncii de fetitie, si se crescu separatu.

Obiectele de invetiamentu, cu cari au sè-se ocupe pruncii acum sunt: gimnastic'a, music'a, si scrierea.

Gimnastic'a nu are de scopu numai desvoltarea corpului, ci prin ea se intentionéza totu de odata si desvoltarea spiritului, deprindendu pe omu la moderatiune, retienere si barbatia. Cetirea si scrierea se predau prunciloru, cari au ajunsu etatea de 10 ani, ér cursulu de musica tiene dela anulu 14 pana la anulu 16-lea alu etàtií. Scopulu musicei nu era placerea, ci tendenti'a de a imita binele si frumosulu.

Educatiunea morala trebuie se fia indreptata a produce in elevi chipulu si asemenarea lui Ddieu. La acèst'a se inaltia inse omulu numai prin virtute. De aceea este lucrulu celu mai insemnatu crescerea tenerimei in virtute. Virtutea este armonia. Ea este numai un'a, se imparte inse in patru virtuti principali. si anume: moderatiune, barbatia. intieptiune si dreptate. Moderatiunea infranéza passiunele; barbati'a tientesce dupa bine fara privire la greutáti; intieptiunea conduce pre omu la cunóscerea adevérului; ér dreptatea produce unitate intre cele trei virtuti numite, ingrigindu, cá fiacare se-si observeze positiunea sa, si se nu tréca preste sfer'a sa de activitate.

Acestea sunt virtutile, in cari trebuie crescuta tenerimea dupa Plato. Tenerimea se invetie a fi moderata, a posede barbatia, si a fi intielépta. Pe dreptate pune inse Plato pondulu celu mai mare, deórece in dreptate se cuprindu si celelalte trei. De altcum pentru Plato virtutea nu are altu scopu, decât a face din omu unu bunu cetatiénu alu statului, capace a guverná si a fi guvernatu.

Plato pune mare pondu in educatiune pe supunerea si stim'a prunciloru facia de parinti. La elu este ascultarea si stim'a facia de parinti unu principiu fundamentalu. Pruncii, cari se deprindu a ascultá in teneretie, se sciú predomni si conduce pre sene, cand devinu mari. De altcum stim'a facia de parinti este ornamentulu celu mai frumosu alu prunciloru.

Pentru cá se intielegemu principiele de educatiune ale lui Plato, trebuie se cunóscemu mai

antaiu organisatiunea, ce voiesce elu a o dá statului seu idealu. Statulu nu este dupa Plato altceva, decât omului in mare, de aceea trebuie construitu dupa omu.

(Va urmá.)

Espositiunea nationala in Bucuresci.

„Candu ne-amu vedintu in mediloculu acelei multimi de obiecte adunate si renduite cu unu gustu alesu in salele societatii „Concordi'a“, nu amu potutu suprima o exclamatiune de surprindere si cea de antaiu intrebare, care ne-a venit pe buze, a fost; Ce feliu? Totu ce se vede aici e produsu de Romani? Si se mai gasescu ómeni, cari se sustiena cá Romanulu nu e capabilu de a produce?“ Cu aceste cuvinte raportulu „Romanului“ caracteriséza impressiunea ce i-á facut'o espositiunea „Concordiei.“ S'a imputatu acestei societati, ca este exclusivista pentru ca n'a admisu decât numai obiecte lucrute de mani romane. Societatea „Concordi'a Romana“ si-a disu: „Noi scimu ce potu strainii: voimu se scimu si se aratamu ce potemu noi, se nu ni se mai dica, cá noi nu producemu nimic, nimic prin noi insine!“ de aceea a eschisu chiaru si pe concurentii straini din tíera dela espositiune. Scopulu espositiunei este dar de a incuragiá pe Romanu la imbracisiarea industriei.

In diu'a deschiderei Mari'a S. Regala Domnitoriulu fú intempinatu la treptele scarei de catra juriulu espositiunei si indata dupa intrarea M. S. R. in sal'a de pictura d. C. Porumbaru, presedintele „Concordiei Romane“ lu-salatá prin urmatoriulu discursu:

Prè inaltiate Dómne! Societatea „Concordi'a Romana“, indeplinesce astadi un'a din principalele datorii, inscise in statutele sale, aceea de a organisá espositii periodice, in cari sè se véda ce producu in arte si industrii societarii si alti romani aderenti, pentru momentu, si aceea ce potu produce pe viitoriu. Déca acèst'a a fostu unulu din midilócele cele mai puternice, prin care natiunile cele mai luminate astadi au ajunsu la regenerarea loru, natiunea romana nu va fi cea mai pucinu favorisata de darurile naturei, spre a nu poté calca si ea pe urmele aceluor natiuni, mai cu séma, ca nimic nu-i lipsesce, nici bratie, nici inteligintia, nici vigurositate, nici materiale, nici capitaluri, dar numai unu stimulentu, o incuragiare, o desceptare din letargi'a, la care timpurile de nenocire si nestabilitate, prin cari a trecutú au condamnat'o pana astadi.“

„Inaugurandu astadi acésta mica serbatóre a muncei romanului, societatea „Concordia Romana“

se simte cea mai recitata, vedindu pe Mari'a Vóstra Regala luandu parte, cum binevoiti a luá ori unde vedeti unu inceputu de viétia a unei ramure de activitate a natiunei, alu careia parinte ati devenitu prin atâtea nenumerate probe de iubire si devotamentu la totu ce contribue pentru binele si fericirea ei. Primiti, dar Prea Inaltiate Dómne, omagieie nóstre de celu mai profundu respectu si viua recunoscintia pentru acést'a inalta si domnésca incuragiare, ce dati micului nostru inceputu.

„Numerulu de 351 esponenti si esponente ce au luat parte la acestu concursu, prin productele loru, este si va fi, acést'a este credinti'a nóstra, atâtea grautie cari, semenate in diferite parti ale tieriei, voru produce, intr'unu timpu fórté apropiatu, ródele cele mai binefacatórie. . .

„Tablou fidelu de ce avem si de ce ne lipsesce, fiecare se va sili din tóte púterile se imple golulu ce esista. Oglinda stravedietória a gradului nostru de cultura, fiecare va vedé intr'insa cât de inapoiati suntem si cât trebue se lucramu, ca se putem ocupá loçulu ce ni s'a ficsatu in rondulu natiuniloru civilisate; fiecare va vedé inse si aptitudinile cele mái pronuntiate, ce avem mai in tóte ramurile activitatii nóstre economice, dar ca ne lipsesce acea perseverantia si acelu spiritu de asociatiune care duc la limanulu doritu. Vedindu, Maria Vóstra Regala si publiculu produsele si elaboratele espuse de diferitele nóstre scoli de meserii de ambele secse, care abia suntu la inceputulu loru, se va constata inca odata, ce se astépta si ce au se devie acele focare de cultura, si cum prin ele numai vomu ajunge a inzestrá pe Romani cu ceá ce stramosii nostrii numiau bratiar'a de auru, adeca mestesiugulu.

„Rugam dar provedinti'a, Prea Inaltiate Dómne, ca sperantiele si aspiratiunile nóstre si ale tuturor Romaniloru, care la 1866 chiamandu-ve din sinulu iubitei Maria Vóstre Regale familii si confiindu-ve destinatele loru, se trairi multi ani si fericiti pe tronulu Romaniei, spre a le realisá facendu astfelu din Romani'a o adeverata Belgia a Orientului si a poté se inscriemu cu litere de auru in paginile istoriei nóstre numele Mariei Vóstre Regale si alu prea iubitei Vóstre Socie. Se trairi Prea Inaltiate Dómne! Se trairésca M. S. R. Dómna! Prospere munc'a Romanului! — Domnitoriulu Carolu a respunsu in terminii urmatori?

„Espositiile au datu in tóte tierile indemnulu celu mái puternicu arteloru, industriei si meseriiloru, stabilindu concurenti'a, reslatindu silinti'a. Speru ca totu asia va fi si la noi. Salutu dar, cu mare bucuria, antai'a espositia romana infintiatu prin initiati'a societatii „Concordia“,

si urezu din tóta inim'a unu deplinu succesu acestei frumóse intreprinderi care, sunt convinsu, va purtá ródele sale. Amu avutu in totdeauna dorinti'a cea mai viua de a vedé industri'a si meseriile nationale asigurate si dezvoltate prin fabrice si prin scóle práctice, pastrandu-se astfelu tieriei atâtea milióne, cari mergu in fiecare anu peste hotare. Voiu fi dar recunoscetoriu ori carui va contribui si lucrá la emanciparea nóstra economica. Dea Dumnedieu, cá acésta mica espositie, care este deja semnulu unui progresu semtitoriu, se fia inceputulu intru dobendirea marelui resultatu, care va dá noua viétia si taria poporului romanu. Multiamescu tuturoru, cari au luat parte la acést'a roditóre intreprindere si voiu trece cu placere prin diferitele sectiuni spre a judecá silintiele si munc'a fia caruia.“

Literatura religiósá populara

adunata de Episcopulu Melchisedek.

IMNU CATICHETIQU.

O Diece pré invetiate, ¹⁾
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce e unulu?
— Unulu e Dumnedieu bunulu,
Care in ceriuri locuesce
Si pe noi ne stapanesce.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune-ne acuma noue:
Ce sunt cele doue?
— Doue firi in Christosu a marturi si, ²⁾
Si doue table ale lui Moisi. ³⁾

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt trei
Si totu unulu intru ei?
— Trei fetie sunt
In unulu celu sfantu,
Care in ceriuri locuesce
Si pre noi ne stapanesce.
Mai sunt anca trei,
Care-su deosebiti intre ei:
Trei Patriarchi ai vechimii, ⁴⁾
Cinstiti si la noi chrestinii.

¹⁾ Diacu. In vechime se numea omulu cartararu, care scia a scrie. Dieci se numeau logofetii ce scriau prin cantielariile statului.

²⁾ Firea dumnedieésca si cea omenésca.

³⁾ Pe un'a erá poruncile pentru drágostea catra Dumnedieu, pe alta cele pentru aprópele.

⁴⁾ Avraamu, Isaacu si Iacovu.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune, ce sunt patru,
Cá apoi întrebu pe altulu?
— Patru sfinti evanghelisti,⁵⁾
Ai lui Christos ucenici.
Patru sfinti Prooroci mari,
In credintia fórte tari.⁶⁾
Sunt patru si poruncile pentru Dumnedieu
Pe care trebue se le sciu si eu.⁷⁾

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt cinci,
Cáci ai sciutu pana aici?
— Cinci sunt ranele Domnului,⁸⁾
Pentru peccatele omului

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt siese?
— Sunt invetiaturi prea alese:
Siese porunci pentru aprópele,⁹⁾
Spre a-lu iubi ca pe fratele.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt siepte,
Ori vrei altulu se te indrepte?
— Siepte taine crestinesci,¹⁰⁾
Si atâtea daruri Dumnedieecti.¹¹⁾
Siepte mile trupesti,
Si totu pe atâtea sufletesti.¹²⁾
Mai sunt siepte peccate de mórte,¹³⁾
De care se ne ferimu cât se póte.
Siepte sobóra mari s'a adunatu,
Care credinti'a au aparatu.¹⁴⁾

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt optu,

5) Matheiu, Marcu, Luc'a si Ioanu.

6) Isai'a, Ieremi'a, Ezechiiu, Daniilu.

7) 1. Ca unulu este Dumnedieu celu adeveratu; 2. a nu se inchina la Idoli; 3. a nu lua numele Domnului in desiertu; 4. a pazi diu'a Sambetei

8) Doue la mani, dóne la picióre, un'a in cósta.

9) 1. A asculta si a iubi pe parinti; 2. a nu ucide; 3. a nu curvi; 4. a nu fura; 5. a nu marturisi strimbu; 6. a nu pófti cele ce sunt a altu'a.

10) 1. Botezulu; 2. mir-ungerea; 3. impartasirea; 4. preoti'a; 5. pocainti'a; 6. nunt'a; 7. eleosantirea sau maslu.

11) 1. intieptiunea; 2. intielegerea; 3. sfatulu; 4. tari'a; 5. consciinti'a; 6. evsev'a sau buna cinstire; 7. Fric'a de Dumnedieu.

12) Faptele milei trupesci: 1. a hráni pe flamandu; 2. a adapa pe insetatu; 3. a imbraca pe golu; 4. a cerceta pe inchisi; 5. cerceta pe bolnavi; 6. a da ospitalitate strainiloru; 7. a ingropa pe mortu. — Faptele milei sufletesti: 1. a abate de la peccatu; 2. a invetia pe nesciutori; 3. a da sfatu celui ce cere; 4. a ne ruga pentru aprópele; 5. a mangaia pe scarbiti; 6. a rabda asupririle; 7. a erta gresialele altor'a.

13) Peccatele de mórte: *mandri'a, iubirea de argintu, curvi'a, zavisti'a, lacomi'a, tienerea aminte de reu, lenevirea.*

14) 1. De la Nichea; 2. de la Constantinopolu; 3. Efes; 4. Chalchidon; 5. Constantinopolu 2-le; 6. Constantinopolu 3-le; 7. Nichea 2-le.

A astepta multu nu potu?
— Optu glasuri bisericesci,
Pentru cantari duhovnicesci. ✕

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt noue,
Si ce folosu ne dau noue?
— Sunt noue cete angeresci,¹⁵⁾
Ce facu poruncile Dumnedieesci.
Mai sunt noue porunci bisericesci¹⁶⁾
Ce trebue cá se le pazesci,
Cá sufletulu se-ti mantnesci
Anca noua roduri ale Duhului sfantu,
Ce semne ale deseversirii sunt.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune, spune: ce sunt diece,
Pana ce rendulu nu-ti trece?
— Sunt diece porunci Dumnedieesci,
Temeli'a legii crestinesci:
Mai sunt anca diece góne paganesci
Asupra bisericeii crestinesci.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune: ce sunt unspre diece,
Si numerulu loru mai multu nu merge?
— Unspre diece stihiri ale invierii,
Ce se canta la sfrsitulu laudarii.
Mai sunt unspre diece sobóra locale,
Ce mergu cu cele mari totu pe-o cale.

O Diece pré invetiate,
Care inveti la scóla carte,
Spune: ce sunt doispre diece?
— Lor lumea se li se plece;
Ca sunt Apostolii Domnului
Ce dau invetiatura omului.
Mai sunt doispre diece prooroci mici
Ai legii vechi dascali si ucenici.
Douespre diece incheeturi ale credintiei
crestinesci
Fara ele nu poti se te mantnesci.
Pe care trebue se le praznuesci.

(Va urmá.)

15) 1. Scaunele; 2. cheruvimii; 3. serafimii; 4. stapaniile
5. domniile; 6. puterile; 7. angerii; 8. archangelii; 9. puterile. —

16) 1. a ne ruga lui Dumnedieu si a merge la biserica; 2. a pazi patru posturi; 3. a respecta persónele bisericesci; 4. a ne marturisi peccatele si a ne impartasi; 5. a nu ceti cárti ereticesci; 6. a ne ruga pentru cei mai mari; 7. a pazi posturile si rugaciunile ce s'ar orandul de episcopi la timpuri de nevoe; 8. a nu rapl lucrurile aferosite bisericeii; 9. a nu face nuntile in dilele oprite, si a nu mörge la privelisti neertate.

D i v e r s e.

* **Facultate de teologie.** De multu se semte trebuința, ca clerul romanu pentru a-si putea indeplini sacr'a misiune se aiba o cultura mai inalta, morala si intelectuala, precumu vedemu la alte popóre.

Cu placere aflamu, ca P. S. S. Par. Ghenadie, episcopulu de Argesi, a propusu in sf. Sinodu de a se infiinta o facultate de teologie, oferindu spre intretinerea ei chiar salariulu seu de episcopu.

* **Corpurile legiuitórie ale Romaniei** sunt conchiamate in sesiune ordinaria pe diu'a de 15/27 Noemvre 1880: Éta program'a deschiderii sesiunii:

La órele 11. de deminéti'a va fi unu Te-Deum la Metropolie, in presentia: d-loru senatori si deputati, d-lor iministri, Curtii de casatiune, Curtii de compturi Curtiloru, tribunaleloru, corpului profesoralu, autoritatiloru administrative, militare, si a consiliului comunalu,

La órele 11^{1/2}. Inaltele corpuri si autoritati se voru intruni in sal'a siedintieloru Adunarii deputatiloru, si voru ocupá: Curtea de compturi a dou'a tribuna din drepta Tronului; Curtile, tribunalele, corpulu profesoralu si autoritatile administrative si comunale, tribun'a oficiala in faci'a Tronului.

D-nii senatori voru ocupá antaiele banci ale Adunarii din drepta Tronului, cr d-nii deputatii bancile din stanga Tronului si centrulu.

Pornirea cortegiului domnescu de la Palatu se va anuncia prin 101 tunuri.

La 12 óre M. S. R. Domnulu, cale este primitu la intrare de biurourile Adunariloru si de ministrii va intra in sal'a siedintieloru Adunarii precedatu de cas'a Sa civila si militara, si se va nrcá pe tronu in-conjuratu de ministri. Cas'a civila si militara a Mariei Sale Regale se asiéza dinapoia Tronului. — Loculu liberu se ocupa de oficerii superiori.

Dupa cetirea Mesagiului Domnescu de deschidere M. S. R. Domnulu parascesce sal'a Adunarii si Corpurile legiuitóre procedu indata la inceperea lucrariloru, ér d-nii senatori trecu la locul Senatului.

Biletele de intrare in sal'a Adunarii, pentru acést'a di, se voru da d-loru senatori si d-loru deputati prin presiedinti'a consiliului ministriloru. Biletele pentru tribun'a diplomatica se voru dá de catra d. ministru alu afaceriloru straine, care face si invitatiuni d-loru reprezentanti ai puteriloru straine, spre a asista la acést'a solemnitate. Biletele pentru tribun'a oficiala si cea publica se voru da tot prin presiedinti'a consiliului ministriloru.

* **Himenu.** Tenerulu *Dumitru Chiriti'a* teologu absolutu si-a celebratu Joi'a trecuta cununi'a cu dióir'a *Fabi'a Damsia*. Le dorimu viétia fericita!

* **O societate comerciala s'a formatu in Bacau.** Scopulu acestei societati dupa art. 2 din statute este de a lucrá din tóte puterile pentru a face pre romani se imbracisiezé ramur'a comerciala. „Romanulu“ luandu actu de acésta societate scrie urmatórele: „Salutamu cu bucuria infiintarea acestei societati, si i-uramu viétia lunga si succesu.“

* **Doi jani romani s'au promovatu in diu'a de 5/17 Noemvre la gradulu de doctori in medicin'a universala la universitatea din Vien'a.** Acesti teneri sunt dnii: *Georgiu Baiulescu*, fiulu preotului romanu gr. or. din cetatea Brasiovlului si *Joanu Cloaja*, fiu

de economu din Boiti'a, langa Sibiuu. Felicitamu pe ambii, si le dorimu celu mai bunu succesu.

* **Parerile unui magiaru despre Romani'a.** Unu magiaru, care dice, ca traiesce de mai multi ani in Romani'a, face in diarulu „Hon“ o paralela intre starea actuala a Romaniei si intre starea ei dinainte de resbelu. Elu constata, ca Romani'a a facutu in timpulu din urma progrese gigantice pre tóte terenele: in administratiune, in justitia, pe terenulu economicu si pre tóte celelalte terene. Cu deosebire accentuéza sborul, ce l'a luat Dobrogea de cand se afla sub guvernulu romanu, si cât de bine se sentu Turcii din Dobrogea sub guvernulu Romaniei. Cele ce le constata corespondentulu lui „Hon“ despre Romani'a actuala sunt de buna séma adeverate. Nu este inse adevratu, ceea ce sustiene despre Romani'a dinainte de resbelu, pe care o descrie in cele mai negre colori, dicendu între altele, ca atunci avea o justitia asiatica si altele. Unu astfelu de statu de buna séma nu potea face ceea ce a facutu Romani'a in timpulu resbelului.

* **O banda de lotri 12 insi, se scrie „Telegrafulu Rom.“**, in diu'a s. Dimitrie, pe la 11 óre din nópte, intrandu cu forti'a in cas'a parochului gr. or. din Carpenisiu, distanti'a abia de 1/2 óra dela Abrudu, navaliva in casa 5 lotrii, si celu d'antain, candu a disu buna sér'a, deodata a datu si cu securea in capulu bietului capelanu dlu Mauovici, carui'a crepandu-i capulu si implendu-lude sange, acést'a indata a caditu josu cá mortu, atunci se pusera doi din lotri calare pe densulu legandulu cu manile in spate, si de picióre, ceilalti lotri trecendu in cas'a unde erá betranulu parochu, tatalu capelanului, par. Moise Manovici unu preotu betranu de 80 de ani, ilu batucira si pe acést'a, si-lu aruncara in patu gramadindu peste elu tóte hainele de prin casa, si unulu din lotrii punenduse calare peste densulu, incátu l'au mai strivitu, ceilalti lotri, apucara pe servitórea, si legand'o si pe acést'a fedelesiu, o aruncara sub patulu betranului. Dupa tóte aceste pe langa injuraturile cele mai gróznice, amenintiara, cá-i omóra deseversitu, pretinsera dela betranulu ca se le dé banii. Bietulu betranu, cá se-si scape viéti'a lui si a fiului seu, le-a aretatu locul unde-si avea banisiorii, cari i luara, la v'ro 600 fl. v. a. Acumu reintorcenduse iéra in cas'a, unde era preotulu celu tineru, incepura alu tortur'a din nou, dandui muchi de secure, cá se spuna, unde sunt banii remasi de maic'a sa, in cele din urma, spargendu ladile mai aflara si 200 fl., banii preotului celu tineru, apoi se incarcara de panzaturi, slanini, céra de stupi, si altele; mai nainte de a parasi localulu, erá se-i puna gramada, si se dé focu si la casa, cá se-i mai si arda, dér acestu cugetu diabolicu nu l'au deplinitu, ci s'au apucatu de a tiraitu pe preotulu celu tineru, la patulu tateseu, si dupa ce acést'a erá legatu de mani si picióre, ilu mai legara si de gatu cu o sfóra de patulu tatalui seu, apoi pe la 3 óre dupa mediulu noptii s'au departatu, lasandu bietelesu victimele abia resuffandu. Pe candu s'a sciricitu in satu, lotri numai erau, si nu se scie nici macaru urm'a loru.

* **Principele de coróna Rudolf si princes'a, Stefani'a** voru asistá in diu'a de 15 februaru 1881, diu'a destinata pentru cununia, la liturgi'a, ce se va tiené in capel'a curtii din Vien'a, ér dupa aceea in presentia casei domnitórie si a familiei regesci belgiane voru primí comuniunea.

* **Societatea corpului didacticu.** În Ploesci s'a instituit o societate cu numele: „Societatea corpului didacticu.” — Scopul societății este de a întruni într'unu corp compact și solidar pe toți membrii corpului didacticu din orășii și județii, fără deosebire de sex; de a cultiva știința, procurându membrilor săi mijloace pentru largirea cercului cunoștințelor lor; de a propaga și vulgariza cunoștințele folosite omului și cetățeanului; de a procura membrilor săi mijloace necesare pentru tipărirea operelor lor, conformu unei prealabile înțelegeri între autori și societate și de a veni în ajutorul membrilor, sau al familiilor lor, în nenorocire.

* **Ministeriul de instrucție** al României a luat dispoziții de a trimite 13 copii din Dobrogea spre a învăța în școlile române din Iași. Acești copii vor fi de toate naționalitățile din Dobrogea între cari și trei Turci, și se vor lua jumătate din Constanța, și jumătate din Tulcea. Ei vor fi concentrați la Galați, de unde vor porni la Iași cu calea ferată. Ei vor fi internați în liceul statului din Iași, și vor frecventa cursurile primare sau secundare în școlile statului, după gradul instrucției, ce vor fi posedându.

* **În cestiunea Bart'a** s'a ținut o adunare de popor Duminec'a trecută în Székely-Udvarhely, care a decis, a adresat o petiție către țara țării, pentru a se institui o armată proprie ungurească, și a se supune militarilor legilor civile. Într'aceea deputații dietali Blasius Orban și Gabriil Ugron s'au prezentat la cancelaria cabinetului, ca să se însinueze ca reprezentanți ai adunării din Cluj pentru audiența cea mai apropiată la regele. Șeful cabinetului le a respins cererea, dicându că Majestatea Sa nu primesce în audiența deputații dela adunări de popor.

* **Emigrațiune.** Se dice că 80,000 de israeliți din România se găsesc să plece în Americă. Dacă ar fi adevărată această știre, apoi nu pot spune decât, decât se le dorim călătoria bună.

* **Pastrarea strugurilor.** — Asupra acestui subiect destul de interesant găsim următoarele rânduri în „Desvoltarea” din Turnu Magurele: „Un doctor american a făcut acum câțiva ani o observație destul de curioasă asupra proprietății ce posedă bumbacul de a facilita pastrarea substanțelor vegetale și animale. — După experiențele făcute mai târziu în Franța, s'a ajuns la probabilitatea că bumbacul are proprietatea de a împiedeca în trecerea lor germenii sau ouele infuzoriilor ce flotează în aer, și cari se pot considera ca o cauză provocatoare a descompoziției substanțelor. Ori cum ar fi, explicațiunea teoretică, acțiunea conservatrice a bumbacului, se pare destul de reală. Nu s'a gândit înseși nimănui în Europa a face această aplicație pentru pastrarea materiilor organice. Această aplicație a fost făcută în Americă pentru un caz cu totul particular, pentru conservarea strugurilor. Era mijlocul de a se întrebuința bumbacul și cu care se ajunge la rezultate minunate, spre a conserva strugurii până în luna lui Aprilie. — Se lasă strugurii pe corcanu ori cât de mult timp posibil și chiar până începe frigul, numai se nu începe înghețul. Se taie atunci depe crăcile de via cu cari s'au cules din via, și după ce se curăță cu forfecile toate bobele stricate, se lasă apoi,

asia curățați bine, încă câteva zile într'o cameră rece. Se învelesc apoi între straturi de bumbac ordinar, așezându-se în vase de tinichea (feru alb) sau sticlă. Trebuie a se îngriji ca se nu se pună multe rânduri unul deasupra altuia, pentru că nu greutatea celor de sus se apese asupra celor de jos și se-i storsieșcă. Se închid apoi bine vasele și se lipesc copertele cu ceară roșie sau catranu. Se păstrează asia aceste vase într'o cameră rece, dar ferită de îngheț.”

* **Statistică globului.** Partea locuibilă a globului, are o suprafață de 134 600,000 kilometre pătrate, e locuită de o populație de 1,283 milioane de indivizi. Suma mortalității într'un an este aproximativ de 333,000,000; pe fiecare zi: 91,544; pe ora 3,731 oameni; pe minuta 60, pe secunda un om. Asia dară, fiecare din pulsațiunile inimii noastre însemna moartea unui om. Durata de mijloc e de 33 ani. — O patrie a populației moare înainte de 7 ani, o jumătate înainte de 17. Din 100 mii de indivizi, unul ajunge la etatea de 100 ani. Omenii însurați trăiesc mai mult de cât cei neînsurați.

„Roman.”

* **Curățirea cotetilor de gaini.** Îndata după deschiderea cotetului și după ce ies toate gainile, se se arda într'unu vas de pământ umplut cu carbuni aprinși atâta pucioasă în cât fumulu sau aburul puciosei se fie foarte des ca să strabata prin toate colțurile și crepturile cotetului, care trebuie să fie ținut închis până la pranz. După aceea se se deschida usă ca să iasă mirosul. În modul acesta se nimicesc toate insectele paserilor, pe când acestea nu suferă nimicu din cauza aburilor de pucioasă.

„Resb.”

* **Tatalu și fiulu.** — Într'o casă boerăscă din București s'a petrecut dilele acestea următoarea scenă nostimă: **T a t a l u**, ținându o scrisoare în mână: „Ce sunt comediile astea, frumosu i-ti siede ca se primesc asemenea scrisori, în care neguțiatori te amenință cu judecata, dacă nu vei plăti datoriile ce ai făcut pentru amant'a ta? Apoi nu ti-e rusine tie, fecioru de boieru, se te incurci cu o șicată de nemțioacă, și se ti chiețniesc banii cu ea? Pentru asta m'am silitu eu se te procopsesc? **F i u l u**: Nu știu nimicu tata, cine ti-a spus astfelu de minciuni? N'am nici o amant'a, nici nemțioacă, nici frantuzioacă, și nu sunt datori la nimni o nici para! **T a t a l u** (arătându-i infuriatu scrisoarea): Apoi asta ce e, trebuia se bagi mai bine de seama și se nu perdi din buzunarul asemenea bilete; poftim ce ti dice aci neguțiatoriulu?! **F i u l u**, surprinsu, se uita repede la acea scrisoare, și citindu-o se adresă cu sange rece tatalui seu: „Ai uitatu papa se observi datulu: scrisoarea este tocmai din anul 1854 când erai d-ta tineru și adresata d-tale.” **T a b l o u !** „Resb.”

Concurs.

Pe parochia de clasă I din *Ghiroda*, înzestrată cu emolumentele: 32 jugere, casă parochială cu $\frac{1}{2}$ jug. intravilanu, 2 jugere extravilanu, birul dela 200 numere din *Ghiroda*, și 26 numere din *Iberland*, se scrie concurs până în 21 Decembrie 1880, când va

fi si alegerea. Reflectantii, cu calificati'a receruta, au a se presentá, in biserica spre documentarea desteritatii sale in cantari si rituale in vreo duminica, si a substerne recursele lor pana in 20 Decemvre, adresande Comitetalui, in manile protopresviterului tractualu Meletiu Dregheciu in Timisiór'a.

Comitetulu parochialu

Cu scirea si invoierea mea: **Mel. Dregheciu** m. p. Prot. Timis.

Pentru ocuparea posturilor vacante invetiatoresci din tractulu Pestesiuului Cottulu Bihoru se escrie concursu

1. *Brata* cu terminulu de alegere *pe 8 Decemvre st. v. a. c.* Emolumintele suntu 160. fl. v. a. 6. cubule de bucate — lemne la trebuintia, si quartiru liberu.

2. *Pestesiu* cu terminu de alegere *pe 7. Decemvre a. c. st. v.* Emolumintele suntu: 60 fl. v. a. 20. cubule cucuruзу, — lemne la trebuintia, si quartiru liberu

Doritorii de-a ocupa vreun'a din aceste statiuni suntu poffiti a-si trimitte recursele instruate cu documintele necesarie pava la terminele suspomenite — inspectorului Cercualu de scóle M. O. D. Teodoru Filipn p. u. Elesd, preparandii absoluti voru fi preferiti.

Lugasiulu de sus la 5. Noemvrie st. v. 1880.

In contielegere cu Comitetele parochiale

Teodoru: Filipu m. p.
inspec. cercualu de scóle.

Pentru deplinirea parochiei vacante din comunele *Lapusnicu-Dobresci*, se escrie concursu pana *la 30 Noemvre a. c.* in carea di se va tiené si alegerea — parochi'a acést'a e de a III. classa.

Emolumintele suntu:

Una sesiune la *Lapusnicu*, si una la *Dobresci*, dela 70 case câte 30 litre de cucuruзу, stol'a indatinata si fundulu intravilanu.

Recursurile instruate dupa recerintia, si adresate comitetului parochialu se se tramita Rvs. D. Protopopu Ioanu Tieranu la *Lipov'a*.

Recurentii au a se presentá in vreo Duminica, séu serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea in cantari, si cuventare.

Lapusnicu, 20. Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea: **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu, dela scóla gr. or. din comun'a *Prezesti* inspectoratulu Ienopolei comit: *Aradului*, se escrie concursu cu terminulu de alegere *pe 23 Noemvre a. c. st. v.*

Emolumintele: in bani gata 80 fl. v. a. 4 cubule de grân, 4 de cucuruзу, 2 masuri de pasula, 9

jugere de fenatia, 8 orgii de lemne din care este ase incaldi si scól'a, quartiru cu gradina de semanatura.

Doritorii de a ocupa acestu postu, au se-si trimita recursele provediute cu testimoniu de preparandia, de cualificatiune si atestatu de moralitate inspectorului scolaru *Nicolau Beldea* celu multu pana in 18 Noemvre a. c. st. v. in *Borosineu*, care e si posta ultima, si adresate comitetului parochialu. *Prezesti* 29 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

Cu invoierea mea: **Nicolau Beldea** m. p. inspec. scol.

In urm'a concessiunii venerabilului consistoriu din *Aradu* dto 2 Octomvre a. c. Nro. 2535 se escrie concursu pentru indeplinirea parochiei de prim'a clasa din *Banatcomlosiu* vacante dupa reposatulu preotu *Ioann Grozescu*, si fiindca pote se se aléga capelanulu de acolo, la aceea parochia; totu prin acést'a se deschide concursu si pentru eventual'a deplinire a capelaniei din *Banatcomlosiu*, ambele cu terminu pana *la 30 Novembre a. c.* candu va fi si alegerea.

Emolumintele suntu atât pentru parochia cât si pentru capelania, câte 2/3 din câte una sesiune parochiala, birulu si stolele usuate.

Recurentii vor avea a espune apriatu in recursele lor: ca competiescu numai la parochia. ori numai la capelania, ori la ambele, ér recursele loru provediute cu documintele recerute, le voru asterne pana inclusive 20 Noemvre a. c. parintelui administratoru protopopescu *Pavelu Tempea* in *Toraculu mare* per *Bega S. Gyögy*, comitatulu *Torontalu*.

Banatcomlosiu 14 Octomvre 1880.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Pavelu Tempea** m. p. v. prot.

Conformu ordin. ven. consist. alu *Caransebesiu*-lui dto 17 Octob. a. c. Nr. 453. S. se escrie concursu la vacant'a statiune invetiatoresca gr. or. din *Zorlentiu-mare*, in protop. *Lugosiului*, *Cottulu Carasiului*, cu terminu pana in 23. *Noemb. v. a. c.* in care di va fi si alegerea.

Emolumintele suntu: salariu in bani gata 162 fl. v. a. 50 meti de cucurudiu in bómbe, 1. Cent. de *Slanina*, 1. Cent. de sare, 25 pundi lumini, 10 stan-geni lemne, din care are a se incaldi si scól'a, 10 fl. v. a. pentru scripturistica, 10 fl. v. a. pentru conferintie, 2 jugere livada, cortelu liberu cu grajdii si gradina de 1/2 jugeru.

Recursele timbrate si instruite, in sens. stat. org. bis. au a se adresá catra On. sinodu paroch. gr. or. din *Zorlentiu-mare* si a se espeda Rs. D. *Georgiu Pesteanu* protop. gr. or. in *Lugosiu*.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu protopopulu tractualu.